

59.0210 שימור מקורות האנרגיה ומשאבי התשתית

הגדרות

1. בפקודה זו:
  - א. "חייל" - לרבות עובד צה"ל.
  - ב. "יחידה יצרנית" - יחידת רישום, שלפי פקודת הארגון שלה עיקר ייעודה לעסוק בייצור מוצרים, בהרכבתם, בהספקת שירות הכרוך בתהליך חרושתי, לרבות יחידה שהיא סדנה לתיקון כלי-רכב או כלי-רק"ם או לטיפול בהם; למעט יחידה המחזיקה במתקן או בסדנה לתחזוקת צי-הרכב או צי-הרק"ם למילוי משימותיה בלבד.
  - ג. "משאב תשתית" - מים, עתודת מים, וכן כל מקור של מים המוחזק ברשות הצבא.
  - ד. "מקור אנרגיה" - חשמל, וכן כל חומר אשר על-פי ייעודו המקובל עשוי לשמש מקור להפקת אנרגיה, לרבות סוגי דלקים המשמשים לבישול, למאור או לחימום (להלן: "דלקים לבמ"ח"), וגפ"ם.
  - ה. "קצין שימור האנרגיה" - מי שנתמנה לנהל משק אנרגיה, בהתאם להוראות פקודה זו.
  - ו. "שימור מקורות האנרגיה ומשאבי התשתית" (להלן: "שימור האנרגיה") - כלל הפעולות המכוונות לייעל ולצמצם את צריכת מקורות האנרגיה ומשאבי התשתית ביחידה, מבלי שהדבר כרוך בפגיעה ניכרת באורחות החיים, בדפוסי הפעילות, או ברמת הכוונות.

עקרונות יסוד

2. כל יחידה בצה"ל נושאת באחריות לקידום שימור האנרגיה בנכסים ובמתקנים המצויים בחזקתה, וכן להטמעת אורחות חיים חסכוניים באנרגיה.
3. חייל יימנע מכל פעולה שיש בה כדי לגרום להגברה לא-מבוקרת או לא-רצויה של צריכת החשמל והמים ביחידתו, וכן מכל מעשה אשר יש בו משום שימוש ראוותני במשאבים הללו.

סוגי מערכות

4. סוגי המערכות, המתקנים והציוד, שהפקודה ישימה לגביהם יפורטו בהוראת קבע אט"ל 10.64.

מינוי קצין שימור האנרגיה

5. מפקד היחידה ימנה מקרב אוכלוסיית החיילים בשירות הקבע שבאחריותו, אחראי לקידום הצריכה היעילה של מקורות האנרגיה ומשאבי התשתית ביחידה (להלן: "קצין שימור האנרגיה").
6. במחנה שבו שוכנות דרך-קבע יחידות אחדות, רשאי המפקד למנות קצין שימור אנרגיה אחד לכל המחנה, ובלבד שהקצין ימלא תפקידו זה כלפי כל היחידות הכפופות לאותו מפקד.
7. בכל פיקוד או זרוע ימונה קצין שימור אנרגיה פיקודי או זרועי. לתפקיד זה יתמנה קצין הנמנה עם המטה הלוגיסטי של הפיקוד, או קצין מקרב המטה הטכנו-לוגיסטי של מפקדת הזרוע, בהתאם לעניין.
8. קצין שימור האנרגיה הפיקודי או הזרועי ימונה בידי קצין שדרגתו אל"ם, לפחות.
9. קצין שימור האנרגיה יתמנה לתפקידו על-פי כתב מינוי.
10. אלה תפקידיו של קצין שימור האנרגיה:
  - א. למנוע הספקת אנרגיה למקום שאין בו צורך או בזמנים שהיא איננה נחוצה, או בעוצמה מוגזמת.
  - ב. לדאוג לתיקון מהיר של כל תקלה הגורמת לאיבוד אנרגיה, לרבות דליפות מים, אוויר דחוס, דלק וקיטור.
  - ג. לרכז ולתעד מידע באשר לצריכת החשמל, המים ודלקי הבמ"ח לסוגיהם (למעט דלקים המשמשים להנעת רכב מנועי) ביחידה.
  - ד. לבקר את התפעול ואת התחזוקה של מתקנים צורכי אנרגיה, כדי להבטיח נצילות אנרגטית נאותה.

- ה. להבטיח ביצוען של בדיקות תקופתיות הנוגעות לנצילות הפעולה של מתקני בעירה, של מערכות אוויר דחוס, של מערכות למיזוג האוויר, וכן לוודא רישום הבדיקות האמורות - הכול לפי ההוראות המקצועיות שבהוצאת קציני החילות הראשיים.
- ו. לערוך תוכנית לקידום שימור האנרגיה ביחידה, לייעץ למפקד בתחום שימור האנרגיה, וכן לפעול ליישום המלצותיו.
- ז. להכין תוכנית הדרכות מובנית ופעילות הסברתית אחרת, המכוונת להגביר את המודעות לשימור האנרגיה, בקרב סגל היחידה.
11. דרכי ההכשרה של קציני שימור האנרגיה ייקבעו באחריות אט"ל.

סקר שימור האנרגיה

12. יחידה שצריכת האנרגיה השנתית שלה היא לפחות 7.5 מיליון קילוואט-שעה בחשמל, וכן כל יחידה יצרנית, חייבות לבצע, אחת לשנה, סקר לאיתור פוטנציאל לשימור האנרגיה (להלן: "הסקר").
13. הסקר ייערך בידי קצין שימור האנרגיה היחידתי או באחריותו של בעל תפקיד מתאים אחר - הכול כפי שיקבע מפקד היחידה.
14. יחידה שלא מתקיימים לגביה התנאים האמורים בסעיף 12 לעיל (להלן: "צרכן קטן") - יערוך בה קצין שימור האנרגיה מבדק מצומצם, בתדירות חודשית, אשר במהלכו ייסקרו כל המערכות צורכות האנרגיה שביחידה. ממצאי המבדק והמלצות קצין שימור האנרגיה יתועדו בכתב.
15. מתכונתו של הסקר הנזכר בסעיפים 12 עד 13 לעיל - תכליתו ודרכי ביצועו, ייקבעו בהוראות קבע אט"ל.
16. קצין שימור האנרגיה ינהל יומן פעילות נפרד בו יתועדו הסקרים או המבדקים, תמצית הפעילויות שבוצעו בתחום שימור האנרגיה, וכן סיכומי ביקורות ודיונים פנימיים הנוגעים בדבר.
17. קצין שימור האנרגיה הפיקודי או הזרועי רשאי לפטור יחידה הנתונה למרותו מן החובה לכלול בסקר או במבדק את נתוני הצריכה הנוגעים למקור אנרגיה או למשאב תשתית מסוים, אם שוכנע כי אותו מקור או משאב איננו מרכיב משמעותי בפעילות היחידה, ואם אין במחיצת היחידה אמצעי מדידה מתאימים.

איסור הספקה

18. לא יתיר חייל למי שאינו נמנה עם יחידתו להתחבר לרשת החשמל או לתשתית המים היחידתית, דרך קבע או באופן ארעי, בכל דרך שהיא.
19. למרות האמור בסעיף 18 לעיל, רשאי גורם בינוי מוסמך להתיר חיבור ארעי כאמור, לשם ביצוע של עבודת בנייה ביחידה, לתקופה שאינה עולה על שנה אחת - ובלבד שהחיבור בוצע באמצעות מונה עצמאי, המאפשר לקבוע את צריכת החשמל או המים של מבצע העבודה, ובלבד שהדבר נקבע באורח מפורש בכתבי המכרז ובחווזה, שלפיהם מבוצעת אותה עבודה.
- ניתן להאריך היתר כאמור על ידי מי שהתיר אותו מלכתחילה, לתקופה נוספת של עד שנה אחת - ומשעשה כן, לא יוארך עוד.
20. מפקד היחידה נושא באחריות לוודא כי אין גורמים זרים המחוברים ללא היתר לתשתיות החשמל או המים של יחידתו. נמצא צרכן כאמור או שקיים חשש סביר כי משתמשים במשאבי היחידה ללא היתר כדון - ימסור מפקד היחידה הודעה מייד למפקד מרחב הבינוי, שאליו קשורה היחידה. מפקד מרחב הבינוי הנוגע יערוך בדיקה מטעמו בתוך 72 שעות ממועד קבלת ההודעה. מצא כי אותו צרכן הוא בגדר גזלן - יגיש תלונה על כך לתחנה הקרובה של משטרת ישראל, וכן ימציא העתקים מן התלונה במטרה למשהב"ט-אגף אמו"ן-ראש החטיבה לנכסים ולפמ"ק, לאג"ת-ראש עתו"פ, וכן למפקד מרכז הבינוי 5600, לראש מחלקת הבינוי במפקדת חיל האוויר, למפקד מרכז הבינוי במפקדת חיל הים, או לראש ענף הבינוי במפקדת הקמנ"ר, הכול לפי העניין.

אגירת חשמל וייצור

21. לא תאגור יחידה אנרגיה חשמלית בכל דרך ובאמצעות כל טכנולוגיה שהיא, אלא אם כן שיטת אגירת החשמל ותנאי האגירה אושרו בידי מהנדס החשמל הראשי שבמרכז הבינוי 5600. לעניין פסקה זו, לא ייחשבו בגדר אגירת אנרגיה חשמלית אגירת חשמל בסוללות נטענות המשמשות להפעלת מכשירים מיטלטלים, או אגירה במערכות "אל-פסק" המיועדות להבטיח רציפות פעולתן של מערכות חיוניות.
22. יחידה אשר ביכולתה לייצר חשמל באמצעות מחולל (גנרטור) למילוי מקצת או מלוא צרכיה, רשאית להתנתק מרשת החשמל לפרק זמן קצוב, כשהיא מחוללת את האנרגיה החשמלית הנחוצה לה, לקיום אורחות חייה התקינים (להלן: "ייצור עצמי"). התנאים שלפיהם ייוצר חשמל לצריכה עצמית ייקבעו באחריות אט"ל.

הגבלות על השימוש במים

23. אין להשקות גינות נוי ומדשאות אלא בתנאים ההמפורטים להלן:
- א. ההשקיה מבוצעת באמצעות אבזרי השקיה (ממטרות או טפטפות, בהתאם לעניין).
  - ב. הותקנה במקום מערכת השקיה חסכונית הקוצבת את כמות המים, והמאפשרת השקיה נפרדת לפי קבוצות צמחים, בהתאם למנת-המים הדרושה לכל סוג צמח.
  - ג. ההשקיה מבוצעת בתוך גבולות המקרקעין של המחנה בלבד, ואולם אין להשקות ובשום מקרה - לא בדרכי הגישה למחנה.
  - ד. בחודשים מאי ועד אוקטובר (כולל).
  - ה. בין השעות 19:00 בערב ועד 07:00 בבוקר בלבד.
  - ו. תדירות ההשקיה היא אחת לשלושה ימים.
24. חל איסור מוחלט לשטוף רכב צבאי, כהגדרתו בסעיף 2 לפקודת המטכ"ל [33.1101](#), באמצעות צינור ומים זורמים. שטיפה שכזו תיעשה באמצעות דלי מים בלבד.

בלמ"ס

59.0210
פקודות מטכ"ל, 2 דצמבר 2004

25. אין להשתמש במים זורמים לשטיפת רחבות, משטחים מרוצפים, מגרשים, או מדרכות. חל איסור גמור להשתמש בזרנוקים ובמזנקים המיועדים לכיבוי שריפות, למטרה זו.

26. במתקני אחזקה ובסדנאות, שבהם רוחצים שלדות של כלי רכב לסוגיהם - מותרת השטיפה רק באמצעות מתקני רחצה ייעודיים, המצוידים במערכת למחזור מי-השטיפה של הרכב, לשם שימוש חוזר בהם לאותה מטרה.

זודי קיטור

27. נצילות הבעירה של כל זוד קיטור תיבדק בידי בוחן מוסמך אחת ל- 14 חודשים, לפחות.

28. הבדיקה תבוצע בהתאם להוראת קבע אט"ל 10.64.

סייגים לתחולה

29. הוראות פקודה זו אינן חלות על העניינים המפורטים להלן:

א. יעילות הצריכה האנרגטית באמצעי לחימה.

ב. צריכת הדלק ברכב צבאי לסוגיו.